

Lövith Egon Egy Dézsiszes Konferencián

Kolozsváron készült a kép 1946-ban. Én a jobb sarokban vagyok, csak félig látszom. Leninnek egy mondása van feltéve az ajtó fölé. Csak annyi látszik, hogy ??követ el hibát, aki nem dolgozik?. Ezen az idézeten az idősebb értelmiségi generáció mentalitása látszik. Kolozsváron alakult meg először a Dézsisz, aztán küldtünk kolozsváriakat a környező városokba, akik megszervezték a helybeli zsidókat, és fiókokat nyitottak. A kommunista pártnak nagyon tetszett, hogy cionistaellenes volt a szervezet. Harcban voltunk a cionista szervezettel, például a Gordoniával, akik a kivándorlást javasolták. A Dézsisz, a Demokrata Zsidó Ifjak Szervezte egy teljesen külön szervezet volt. Néhány fiatal szervezte meg a buchenwaldi csoportból, akik hamarabb kerültek haza. Például dr. Herskó, aki később románosította a nevét Muresan Petrura. Ő nagy pártaktivista lett, és később felvitték a minisztériumba. Schwartz Vilmos, egy fogorvos szintén benne volt. Löbl Emil volt a másik szervező, aki mérnök volt, s tanár lett a politechnikán [Politechnika Egyetemen], és felvette a Száva nevet. Ideológiai ellentétbe kerültek Docsival, a másik Dézsiszes vezetővel, aki orvos volt. Havas Andor is ott volt a vezetőségben, szintén Doci pártján állt. Aztán ott volt Roth Lajkó, aki kommunista maradt, a rádió román részlegének lett végül az igazgatója. Vele én kerültem konfliktusba, hogy nem értettem egyet vele abban, hogy nem szabad összeházasodni a kulák származásúakkal. Én titkár voltam a Dézsiszben. A Zsidó Bizottsággal kollaborált a Dézsisz. (A hitközségnek semmi köze nem volt ezekhez a szervezetekhez.) A Dézsisznek a főprogramja mint a kommunistáknak, hogy maradjunk itt, és itt építsük fel az otthonunkat. Volt egy nevelő szerepe, hogy szakmát tanítsanak. A legtöbb dézsiszistának, aki visszajött, nem voltak már szülei, s egy inasotthonban laktak, amit a Demokrata Zsidó Népkegyesség tartott fenn. [A Demokrata Zsidó Népkegyesség a háború után megalakuló zsidó intézmény, amely a hazatért, általában árván maradt zsidó fiatalokat segítette. -- A szerk.] Nagyon sok gyereket a termelőmunkába [gyárakba] irányítottunk, ezeket mind mi fogtuk össze. A Pap utcában volt egy többablakos, L alakú földszintes ház, ott tartották ezeket a konferenciákat. Volt egy kisebb terem, ahol mi, helyiek székelünk, ez -- ahol a fénykép készült -- a nagyobbik terem, ahol Dézsisz-ünnepségeket is szerveztünk. Így nézett ki egy Dézsisz-konferencia. Különböző helyekről jöttek kiküldöttek: Marosvásárhelyről, de főleg Máramarosszigetről és Nagybányáról. Aki háttal van, Dr. Herskó kell legyen, ő magas is volt.